

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w Kielcach
Oddział Obsługi Klienta

Wysł.
dnia 05. 07. 2022

L.dz. .... zał. ....
Podpis .....

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 04.07.2022 r.

PSZ.II.431.25.2022

Pani Anna Ogórek
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Szkolna 4
28 – 200 Staszów

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli kompleksowej, która przeprowadzona została w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie w dniach **8-10 czerwca 2022 r.**

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 pkt. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 r., poz. 447).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w składzie:

1. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 351/2022 z dnia 02.06.2022 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów,
2. **Pani Anna Krupa-Pawłowska** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 353/2022 z dnia 02.06.2022 r.,
3. **Pani Elżbieta Paluch** – Kierownik Oddziału (legitymacja służbowa nr 05), upoważnienie nr 352/2022 z dnia 02.06.2022 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.
2. Kwalifikacje kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.
4. Organizowanie wsparcia i finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
5. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
6. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
7. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
8. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.
9. Zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
10. Prowadzenie rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

12. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej - informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy
13. Finansowania dodatku, o którym mowa w art. 115 ust 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
14. Pomoc przyznawana osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz pomoc w integracji ze środowiskiem tych osób.
15. Kontrola nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).
16. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art.187a ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Okres objęty kontrolą: 01.01.2021 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej i pieczy zastępczej Powiatu Staszowskiego. Zarządzeniem Nr 50/2011 Starosty Staszowskiego z dnia 28 grudnia 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. PCPR funkcjonuje w oparciu o Statut i Regulamin Organizacyjny. Uchwałą Nr LII/98/17 Rady Powiatu w Staszowie z dnia 29 grudnia 2017 r. przyjęto Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie. Zgodnie ze Statutem PCPR realizuje określone

ustawami zadania własne Powiatu oraz zadania zlecone ustawowo wynikające z przepisów prawa m.in. z zakresu pieczy zastępczej i pomocy społecznej.

Schemat organizacyjny i zasady funkcjonowania Centrum określa Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie wprowadzony Uchwałą Nr 24/21 Zarządu Powiatu w Staszowie z dnia 18 marca 2021 r. Z analizy regulaminu wynika, że powołany został zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi: psycholog, dwóch koordynatorów i pracownik socjalny. W § 14 w/w regulaminu określone zostały zadania dla całego zespołu bez podziału na poszczególne stanowiska pracy. W regulaminie nie zostały ujęte wszystkie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w art. 76 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. pkt 10, 13 i 14a. W trakcie kontroli dyrektor Centrum złożyła wyjaśnienie (zał. nr 2), z którego wynika, że na najbliższym posiedzeniu Zarządu Powiatu zostanie przygotowana uchwała dot. zmian – aktualizacji regulaminu organizacyjnego PCPR w Staszowie.

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. W związku z powyższym Uchwałą nr XXXII/22/21 Rady Powiatu Staszowskiego z dnia 19 maja 2021 r. przyjęto do realizacji *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Staszowskiego na lata 2021-2023*. Uchwałą Nr XXXIII/36/21 Rady Powiatu w Staszowie z dnia 11 czerwca 2021 r. dokonano zmian w Programie w związku ze zmianą w corocznym limicie tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej (zał. nr 3).

Jednostką realizującą Program jest PCPR w Staszowie, we współpracy z: rodzinami zastępczymi, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, ośrodkami pomocy społecznej, sądami rodzinnymi, placówkami oświatowymi, policją, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi. Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 są: dzieci przebywające w pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka/placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej, kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

~~zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka~~
oraz kandydaci do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej oraz dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.

W Programie określony został cel główny dotyczący *tworzenia warunków do sukcesywnego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie staszowskim z ukierunkowaniem na rodzinne formy pieczy zastępczej*. Realizacja powyższego celu opierać się będzie na trzech celach szczegółowych: *zapewnienie dostatecznej liczby miejsc dla dzieci w rodzinnych formach opieki, kontynuacji i poszerzenia świadczonych usług w zakresie rodzinnych form pieczy zastępczej i współpracy z innymi instytucjami wspierającymi pieczę zastępczą*.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Programie wskazano limit utworzenia rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021 – 2023, tj.: w 2021 r. – 1 rodzina zastępcza zawodowa i 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego; w 2022 r. – jedna rodzina zastępcza zawodowa, a w 2023 r. jedna rodzina zastępcza zawodowa i jeden rodzinny dom dziecka.

W trakcie kontroli przeanalizowano sprawozdanie z wykonania zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za 2021 r., o którym mowa w art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprawozdanie przyjęte zostało przez Radę Powiatu w Staszowie Uchwałą nr XLII/7/22 z dnia 11 marca 2022 r. Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu, PCPR na bieżąco oraz w zależności od potrzeb realizował działania wynikające z Programu, m.in.: dokonał oceny 5 rodzin kandydujących do sprawowania pieczy zastępczej, przeprowadził 96 spotkań zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, udzielał informacji dot. rodzicielstwa zastępczego, udzielał wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego, wypłacał przysługujące świadczenia. W sprawozdaniu brak informacji dotyczącej zrealizowania limitu utworzenia rodzin zawodowych w 2021 r. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że brak jest kandydatów na tego typu rodziny.

Zadanie dotyczące opracowania i realizacji 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej realizowane jest prawidłowo.

2. Kwalifikacje kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie pełniące funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia na umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu dwie osoby na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w tym jedna osoba aktualnie przebywa na urlopie rodzicielskim do 5.10.2022 r.

W trakcie kontroli przeanalizowano akta osobowe i ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej posiadają kwalifikacje wymagane na stanowisku pracy, zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W dokumentacji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej znajdowały się oświadczenia, o których mowa w art. 78 ust. 1 pkt 2-4 w/w ustawy.

Kontrola wykazała natomiast, że Karta zadań stanowiska pracy, która określa zakres czynności koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (zał. nr 4) obejmuje zadania takie jak: przygotowywanie pozwów o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka (...) i comiesięczne przygotowywanie list wypłat świadczeń dla rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej w porozumieniu z głównym księgowym (nr 23 i 24), które należą do kompetencji księgowego lub pracownika socjalnego. Zgodnie z art. 79 ust. 3 i 4 w/w ustawy *praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego oraz koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat.* Mając powyższe na uwadze należy dostosować zakres czynności koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W związku z tym, że jeden z koordynatorów jest nieobecny, zadania związane ze wsparciem rodzin zastępczych przejęły osoby zatrudnione w PCPR na stanowisku psychologa oraz pracownika socjalnego, wchodzące w skład zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. W trakcie kontroli przeanalizowano zakresy czynności psychologa i pracownika socjalnego (zał. nr 5 i nr 6), stwierdzając, że zakres czynności pracownika socjalnego oprócz zadań określonych dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, zawiera również zadania związane z przeprowadzaniem postępowań administracyjnych o przyznanie pomocy dla rodziny zastępczej i wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W związku z powyższym dyrektor PCPR w Staszowie złożyła wyjaśnienia (zał. nr 7 i nr 8) z których wynika, że zarówno psycholog, jak i pracownik socjalny realizują zadania zgodnie z art. 77 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który mówi, że *w stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka nie objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.* Ponadto z wyjaśnień dyrektora Centrum wynika, że realizacja w/w zadań związana jest z przyjętymi przez psychologa i pracownika socjalnego zakresami czynności.

W ocenie osób kontrolujących, jeśli pracownik socjalny wykonuje zadania organizatora nie powinien prowadzić postępowań z zakresu wypłaty świadczeń realizowanych przez powiat, bowiem wykonuje zadania koordynatora, co wynika z art. 77 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej wspomagana jest również przez osobę będącą na stażu. Zgodnie z programem stażu z dnia 23.02.2022 r., staż odbywa się na stanowisku *młodszy koordynator ds. pieczy zastępczej*, a wykonywane podczas stażu zadania dotyczą m.in.: współpracy z koordynatorem ds. pieczy zastępczej w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, współpraca z pracownikami PCPR, wprowadzanie dokumentów do programu SOW, obsługa klientów i urządzeń biurowych (zał. nr 9). Z analizy programu wynika, że jako podstawę kwalifikacji na wskazanym stanowisku podano art. 116 ustawy o pomocy społecznej, który dotyczy kwalifikacji pracownika socjalnego. W trakcie kontroli sprawdzono akta osobowe stażysty stwierdzając, że posiada odpowiednie kwalifikacje do zajmowanego stanowiska. Jednak mając na uwadze w/w program należy dokonać zmiany w zapisach programu dot. podstawy prawnej kwalifikacji.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 5 w/w ustawy w kontrolowanym okresie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, o których mowa w załączniku nr 1 cz. II.

Zadanie dotyczące kwalifikacji kadry organizatora pieczy zastępczej realizowane jest prawidłowo z uchybieniami dotyczącymi zakresu zadań zawartych w *Karcie zadań stanowiska pracy* koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownika socjalnego.

3. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu staszowskiego funkcjonowały 43 rodziny zastępcze, w których przebywało łącznie 55 dzieci, w tym: 23 rodziny zastępcze spokrewnione, w których przebywało 27 dzieci oraz 20 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało 28 dzieci. W powiecie staszowskim na czas kontroli nie funkcjonowały rodziny zastępcze zawodowe ani rodzinne domy dziecka.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 10 rodzin zastępczych, w tym: 4 rodzin spokrewnionych oraz 6 rodzin niezawodowych. Dokumentacja rodzin prowadzona

jest wg obszarów tj.: kwalifikacje i sprawy formalne związane z funkcjonowaniem rodziny i umieszczonymi w niej dziećmi, świadczenia dla rodzin zastępczych, praca koordynatora/organizatora z rodziną i dzieckiem. Z analizy dokumentacji wynika, że wszystkie dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych na podstawie orzeczenia sądu, co jest zgodne z art. 35 ustawy. W aktach rodzin znajdowały się wymagane dokumenty m.in.: postanowienia sądu dotyczące umieszczenia dziecka w pieczy, skrócone odpisy aktu urodzenia, zaświadczenia o zameldowaniu, plany pomocy dziecku, jego oceny i aktualizacje, okresowe oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, oceny rodzin zastępczych, opinie psychologiczne dotyczące rodzin, zaświadczenia lekarskie, notatki służbowe, dokumentacja koordynatorów, pisma kierowane do sądu lub właściwego ośrodka pomocy społecznej, opinie o uczniu i inne.

Art. 77 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że rodziny zastępcze obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Jak ustalono, rodziny obejmowane są opieką koordynatora po złożeniu w PCPR w Staszowie stosownego wniosku. Z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III pkt 6 wynika, że opieką koordynatora na dzień kontroli objęto 41 rodzin zastępczych. Ponadto, jak ustalono w toku czynności kontrolnych w 1 przypadku rodzina przestała funkcjonować z powodu śmierci opiekuna oraz w 1 rodzinie nieobjętej opieką koordynatora jego zadania wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 77 ust. 1a w/w ustawy.

Z przedstawionego w zał. nr 1 cz. III pkt 6 wykazu pracowników wynika, że na dzień kontroli z rodzinami pracowała tylko jedna osoba zatrudniona na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Z pozostałymi rodzinami, w trakcie nieobecności jednego z koordynatorów, współpracował psycholog lub pracownik socjalny jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz osoba będącą na stażu jako młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Wyjaśnienia dyrektor Centrum w powyższym zakresie zostały opisane w pkt. 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego dot. kwalifikacji kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Z analizy dokumentacji rodzin w zakresie wykonywania zadań przez koordynatora/organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w art. 77 ust. 3 ustawy wynika, że w niektórych rodzinach widoczna jest rotacja pracowników współpracujących z daną rodziną. Powyższe potwierdzają również przedstawione do wglądu harmonogramy współpracy z rodzinami oraz zestawienia rodzin objętych wsparciem pracowników Centrum (zał. nr 10).

W myśl art. 77 ust. 4 ustawy, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Z analizy wykazu zamieszczonego w zał. nr 1 cz. III pkt 6 oraz harmonogramu współpracy z rodzinami za miesiąc czerwiec 2022 roku wynika, że limit ten na dzień kontroli został zachowany. Jednak analiza zestawienia rodzin za styczeń 2022 r. oraz analiza dokumentacji wskazuje, że limit ten był przekraczany. Powyższe wskazuje, że liczba rodzin zastępczych objęta opieką koordynatorów lub organizatora w ciągu roku jest rotacyjna i się zmienia.

Współpraca z rodzinami dokumentowana jest w formie *Protokołów z wizytacji w rodzinie zastępczej* (zał. nr 11) oraz *Kart wizytacji w rodzinie zastępczej* (zał. nr 12). Jednym z zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest przygotowanie planu pomocy dziecku. Dla wszystkich dzieci, których dokumentację sprawdzono podczas kontroli, plany pomocy zostały opracowane. Z analizy dokumentacji wynika, że po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej dokonywana jest analiza jego sytuacji i rodziny (zał. nr 13). Następnie opracowany zostaje *Plan pomocy dziecku* (zał. nr 14), który podlega półrocznej ocenie i ewentualnej modyfikacji (zał. nr 15).

Wszystkie rodziny otrzymują należne świadczenia wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w związku z umieszczeniem dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej oraz świadczenie wychowawcze 500+. W myśl przepisów w/w ustawy, starosta może przyznać osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą także dodatkową pomoc finansową. Jak ustalono, w okresie objętym kontrolą PCPR w Staszowie przyznawał dodatkową pomoc finansową, o której mowa w art. 83 ust. 1 pkt 2a tj. jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, łącznie dwóm rodzinom zastępczym (w 2021 roku w kwocie 1000,00 zł oraz w 2022 roku w kwocie 1200,00 zł – zał. nr 16).

W PCPR w Staszowie dla każdej rodziny zastępczej prowadzona jest odrębna dokumentacja w zakresie przyznawanych świadczeń. Świadczenia przyznawane są po złożeniu przez rodzinę stosownego wniosku lub z urzędu, na podstawie decyzji administracyjnej. W dokumentacji rodzin znajdowały się: wnioski, zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego, protokoły dot. przyznania lub zmiany wysokości świadczeń oraz decyzje (zał. nr 17 i nr 18). Z analizy dokumentacji wynika, że dokumenty związane z przeprowadzeniem postępowania administracyjnego, poza wydaniem decyzji, przygotowywane są przez pracownika, który współpracuje z daną rodziną zastępczą tj. przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej albo pracownika socjalnego i psychologa jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Na podstawie dokumentacji stwierdzono, że

wnioski dekretowane są na danego pracownika lub pracowników, sygnatura dokumentów wskazuje osobę prowadzącą sprawę na danym etapie, dodatkowo metryka sprawy określa osobę odpowiedzialną za daną czynność. Protokoły dot. przyznania pomocy lub zmiany wysokości należnych świadczeń w części pierwszej podpisywane są przez pracownika prowadzącego sprawę. W kolejnej części dokumentu, wniosek o przyznanie świadczenia formułowany jest przez specjalistę ds. pomocy społecznej i instytucjonalnej oraz spraw organizacyjno-kadrowych i księgowych. Następnie dyrektor zatwierdza przyznanie danego świadczenia. W oparciu o powyższe wydawana jest decyzja administracyjna przez uprawnionego pracownika, którą z upoważnienia starosty podpisuje dyrektor jednostki. Dyrektor PCPR złożyła pisemne wyjaśnienie dot. prowadzenia przez pracowników postępowań w zakresie wypłaty świadczeń realizowanych przez powiat (zał. nr 19).

W opinii osób kontrolujących, jeśli pracownik socjalny lub psycholog wykonuje zadania jako organizator w stosunku do danej rodziny, nie powinien prowadzić postępowań z zakresu wypłaty świadczeń dla rodzin zastępczych, bowiem wykonuje zadania koordynatora, co wynika z art. 77 ust. 1a ustawy tj.: *W stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej.* Zadania koordynatora określa art. 77 ust. 3 cyt. ustawy. Przepis art. 79 ust. 3 ustawy wskazuje, że: *praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego.* Ponadto, prowadzenie postępowań w zakresie przyznawania świadczeń przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest niezgodnie z art. 79 ust. 4, który określa, że *koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat.* Postępowania w zakresie świadczeń realizowanych przez powiat powinny być prowadzone wyłącznie przez uprawnionych pracowników, którzy nie pracują bezpośrednio w środowisku rodzin zastępczych jako koordynator lub organizator. Odnosząc cyt. przepisy prawa do analizy dokumentacji, w zakresie prowadzonych postępowań administracyjnych związanych z wypłatą świadczeń dla rodzin zastępczych, stwierdzano **istotne uchybienia.**

Mając na uwadze powyższe, a także uwzględniając rotację pracowników w rodzinach, zmienną liczbę rodzin pozostających pod opieką koordynatora/organizatora oraz nakładanie się różnych zadań wykonywanych zarówno w ramach zastępstw, jak i zajmowanych stanowisk pracy, należy podjąć działania zmierzające do uregulowania opisanych w niniejszym protokole kwestii związanych z zatrudnieniem i wykonywaniem czynności służbowych przez poszczególnych pracowników.

a) Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.

Zgodnie z art. 180 pkt 13 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w pieczy zastępczej. Z informacji zawartej w zał. nr 1 cz. III wynika, że powiat staszowski w kontrolowanym okresie finansował świadczenia w przypadku 68 dzieci w tym:

- 53 dzieci z powiatu umieszczonych w rodzinnej pieczy zorganizowanej na terenie powiatu staszowskiego (w tym 27 dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych, 16 dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych oraz 10 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego);
- 15 dzieci przebywających w pieczy zastępczej zorganizowanej na terenie innych powiatów (w tym 6 dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych, 2 dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych, 2 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej oraz 4 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej).

Szczegółowe informacje dotyczące średnich miesięcznych kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej ponoszonych przez powiat staszowski zawierają tabele znajdujące się w w/w załączniku.

Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zorganizowanej na terenie innych powiatów odbywa się na podstawie stosownych porozumień. W kontrolowanym okresie zawarto porozumienia m.in. z powiatem buskim, kępińskim, lipskim, tarnobrzeskim, opatowskim.

Zgodnie z oświadczeniem dyrektora PCPR-u, w kontrolowanym okresie powiat nie finansował pobytu w pieczy zastępczej małoletniego cudzoziemca (zał. nr 20).

b) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, PCPR w Staszowie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Art. 131 ust. 1 w/w ustawy określa, że ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej powinna być

przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Jak wynika z dokumentacji dzieci umieszczonych w pieczy oraz z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III organizator rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą powołał 149 zespołów ds. okresowych ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W aktach dzieci znajdowały się dokumenty potwierdzające przeprowadzanie ocen tj.: *Protokoły z posiedzenia zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej* (zał. nr 21). W zespołach uczestniczą: rodzice zastępczy, pracownicy PCPR-u tj. pracownik socjalny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, psycholog, przedstawiciele szkół lub przedszkoli, pracownicy właściwych ośrodków pomocy społecznej. Informacje o sytuacji dzieci ustalane są także w oparciu o wizyty w środowisku, informacje o rodzicach biologicznych pozyskane z ośrodków pomocy społecznej oraz opinie otrzymane z placówek oświatowych o dzieciach. W oparciu o ustalenia zespołu sporządzane są *Opinie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej* (zał. nr 22), które przekazywane są do sądu zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy (zał. nr 23). Z analizy dokumentacji wynika, że okresowe oceny dzieci odbywają się zgodnie z ustawowymi terminami.

c) Dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

W myśl art. 132 oraz art. 134 w/w ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. W kontrolowanym okresie dokonano łącznie 26 ocen rodzin zastępczych w tym oceniono 14 rodzin spokrewnionych oraz 12 rodzin niezawodowych. W przypadku jednej rodziny zastępczej niezawodowej wystawiono ocenę negatywną (zał. nr 24). Z analizy dokumentacji rodziny wynika, że przyczyną nieprawidłowego wypełniania funkcji jako rodzina zastępcza są wewnętrzne konflikty wpływające na funkcjonowanie dziecka. O sytuacji rodziny oraz dziecka informowano sąd (zał. nr 25). Na dzień kontroli dziecko pozostawało pod opieką matki zastępczej, która zgodnie z opinią psychologiczną posiada odpowiednią motywację i predyspozycje do dalszego sprawowania opieki nad małoletnią (zał. nr 26). Pozostałe rodziny w sposób prawidłowy wywiązywały się z powierzonych im funkcji, a w przypadku

wątpliwości co do jakości wykonywanej pracy rodzinom zapewniano pomoc specjalistyczną mającą na celu poprawę funkcjonowania rodzin w danym obszarze i wyeliminowanie trudności (np. wzmocnienie kompetencji wychowawczych, prawidłowe sprawowanie opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym, budowanie relacji).

Zgodnie z art. 134 ust. 2a do w/w ocen rodzina zastępcza może złożyć w terminie 14 dni od dnia otrzymania oceny, zastrzeżenia do starosty. Stwierdzono, że oceny zawierają stosowne pouczenia oraz potwierdzania wysłania/odebrania przez rodzinę zastępczą.

d) Sporządzanie opinii, o których mowa w art. 139 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jak wynika z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III w przypadku dzieci umieszczonych w Placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w Połańcu, w okresie objętym kontrolą nie były sporządzane opinie, o których mowa w art. 139a cyt. ustawy, z uwagi na fakt, że żaden z rodziców biologicznych nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej.

Z analizy dokumentacji wynika, że odnośnie dwojga dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, które zostały zgłoszone do ośrodka adopcyjnego w 2021 roku, organizator rodzinnej pieczy zastępczej sporządzał niezbędne opinie i przekazywał je do Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego wraz ze zgłoszeniem informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną.

e) Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W kontrolowanym okresie PCPR w Staszowie przesłał do ośrodka adopcyjnego informację dotyczącą zgłoszenia 2 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną wraz z wymaganymi opiniami. Oba zgłoszenia zostały przekazane do Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w 2021 roku. W jednym przypadku 16-letni chłopiec złożył pisemne oświadczenie o niewyrażeniu zgody na adopcję. W drugim przypadku rodzina zastępcza złożyła oświadczenie o silnej więzi emocjonalnej łączącej ją z chłopcem uzasadniając jego pozostanie w dotychczasowym środowisku.

Reasumując, powiat staszowski zapewnia pieczę zastępczą, a tym samym w okresie objętym kontrolą ponosił świadczenia pieniężne na 68 dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, zarówno na terenie powiatu, jak i poza nim. Dokumentacja rodzin i dzieci prowadzona jest prawidłowo. Okresowa ocena

~~sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz ocena rodzin zastępczych dokonywana jest terminowo, zgodnie z ustawą. Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną są zgłaszane do ośrodka adopcyjnego oraz sporządzane są stosowne opinie. W w/w zakresie zadania realizowane są prawidłowo.~~

W zakresie obejmowania rodzin opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej stwierdzono uchybienia polegające na przekraczaniu limitu liczby rodzin pozostających pod opieką jednego koordynatora, o których mowa w art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rotację pracowników wykonujących wobec rodzin zastępczych zadania koordynatora jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

W zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych związanych z wypłatą świadczeń rodzinom zastępczym stwierdzono istotne uchybienia polegające na prowadzeniu postępowań, poza wydaniem decyzji, przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownika socjalnego i psychologa, którzy w wybranych rodzinach jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej wykonują zadania koordynatora, co jest niezgodne z art. 77 ust. 1a i art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ponadto uwagi osób kontrolujących odnoszą się do rotacji pracowników współpracujących z rodzinami zastępczymi jako koordynator/organizator, a tym samym nakładania się różnych obowiązków wynikających zarówno z zastępstw, jak i zajmowanych stanowisk.

4. Organizowanie wsparcia i finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo- wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

W okresie od stycznia 2021 roku do dnia kontroli w trakcie procesu usamodzielnienia było 12 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą z 6 wychowankami zakończono proces usamodzielnienia. W przypadku wszystkich wychowanków opracowane zostały indywidualne programy usamodzielnienia oraz wyznaczono opiekuna usamodzielnienia. W 8 przypadkach dokonano modyfikacji indywidualnego programu usamodzielnienia i dotyczyły one głównie zmiany lub przerwania szkoły, opuszczenia rodziny zastępczej, zmiany miejsca osiedlenia. Na opiekuna usamodzielnienia wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej wskazywali zazwyczaj osoby

z rodziny (dziadek, babcia, siostra, brat, ciotka), w jednym przypadku opiekunem usamodzielnienia został wychowawca szkolny.

Pełnoletni wychowankowie otrzymali następującą pomoc z tytułu usamodzielnienia:

- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości 526,00 zł do maja 2021 roku, od czerwca 2021 r. do maja 2022 r., w wysokości 566,00 zł oraz od czerwca 2022 roku w wysokości 595,00 zł miesięcznie,
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla 6 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości: 1 695,00 zł (4 wychowanków) w jednym przypadku w kwocie 3 470,00 zł, natomiast w jednym przypadku pomoc została przyznana przez PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla 6 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej w kwotach: 3 470,00 zł - (2 wychowanków), 3 730,00 zł - (2 wychowanków), 7 458,00 zł - (2 wychowanków).

Świadczenia przyznawane są po złożeniu przez pełnoletnich wychowanków stosownego wniosku, na podstawie decyzji administracyjnej. Z analizy dokumentacji wynika, że dokumenty związane z przeprowadzeniem postępowania administracyjnego prowadzone są przez osoby pracujące z rodzinami zastępczymi tj. koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, co jest niezgodne z art. 77 ust. 1a i art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Procedura przeprowadzania postępowania administracyjnego w związku z wypłatą pomocy pieniężnej dla usamodzielnionych wychowanków jest taka sama jak w przypadku wypłaty świadczeń dla rodzin zastępczych, co zostało opisane w pkt. 3 niniejszego wystąpienia (zał. nr 27).

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano wybrane teczki pełnoletnich wychowanków w których znajdowały się następujące dokumenty:

- wskazanie na piśmie opiekuna usamodzielnienia,
- indywidualne programy usamodzielnienia,
- modyfikacje programów usamodzielnienia,
- zaświadczenia ze szkół potwierdzające kontynuację nauki,
- wnioski o wypłatę pomocy z tytułu kontynuacji nauki, usamodzielnienia czy zagospodarowania w formie rzeczowej,
- zawiadomienia o wszczęciu postępowania,
- korespondencja z wychowankiem,
- oświadczenia o stanie majątkowym,
- decyzje przyznające pomoc pieniężną.

W przypadku sześciu wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą PCPR w Staszowie dokonał końcowej oceny procesu usamodzielnienia.

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki odmowy lub zawieszenia pomocy na usamodzielnienie. W przypadku jednej wychowanki pomoc pieniężna na usamodzielnienie nie przysługiwała ponieważ jej pobyt w rodzinie zastępczej spokrewnionej był poniżej 3 lat, co wynika z art. 144 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ponadto należałoby przeanalizować sytuację pełnoletnich usamodzielnionych wychowanków i rozważyć możliwość odstąpienia od współpracy z rodzinami zastępczymi przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jeśli nie ma ku temu przesłanek.

Zadanie realizowane prawidłowo z istotnymi uchybieniami dotyczącymi prowadzenia postępowań administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej przez osoby nieupoważnione.

5. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Powiat staszowski w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze promuje idee rodzicielstwa zastępczego poprzez umieszczenie informacji na stronie internetowej Starostwa Powiatowego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie, a także w lokalnej prasie. Ponadto, podczas dni profilaktyki w Zespole Szkół w Osieku zorganizowano spotkanie z młodzieżą na temat rodzicielstwa zastępczego. Pracownicy Centrum udzielą szczegółowych informacji osobom zainteresowanym pełnieniem funkcji rodziny zastępczej. Dodatkowo PCPR oferuje szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, zapewnia badania psychologiczne kandydatom oraz dostęp do wsparcia specjalistycznego. W już funkcjonujących rodzinach zastępczych zorganizowano konkurs plastyczny pn. „Życzenia dla mojej mamy” w celu wzmocnienia prawidłowego odbioru rodzin zastępczych w najbliższym środowisku.

Zadanie realizowane prawidłowo.

6. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Na terenie powiatu staszowskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego. Na dzień kontroli tj. 8.06.2022 r. przebywało w niej 10 wychowanków. Dzieci kierowane są do placówki na podstawie postanowienia sądu. Nadzór nad placówką prowadzi powiat (zał. nr 1 cz. XV). W kontrolowanym okresie PCPR

przeprowadził 6 wizytacji w placówce opiekuńczo – wychowawczej, które dotyczyły bieżącej działalności placówki oraz omówienia sytuacji opiekuńczo – wychowawczej małoletnich dzieci w niej przebywających. Z każdej wizytacji sporządzane są protokoły.

Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, na terenie powiatu nie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Zadanie realizowane prawidłowo.

7. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

a) Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W kontrolowanym okresie, z uwagi na stan epidemii obowiązujący na terytorium kraju, ograniczono możliwości w organizowaniu stacjonarnych szkoleń i konferencji. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w zał. nr 1 cz. VII, w dniu 3.08.2022 r. dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego uczestniczyła w szkoleniu dla kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, którego tematyka związana była m.in. ze zmianami w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zmianami w zakresie przyznawania pomocy dla rodzin zastępczych.

Natomiast dla rodzin zastępczych w roku bieżącym w dn. 28.03.2022 r. zorganizowano konferencję nt. zagrożeń cyberprzemocą wśród dzieci i młodzieży, na którą pisemnie zapraszano rodziny zastępcze. Udział w spotkaniu wzięło 21 osób.

Zadanie realizowane prawidłowo.

b) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Jak ustalono, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie nie posiada trenerów uprawnionych do prowadzenia w/w szkoleń. Centrum pomaga kandydatom do

pełnienia funkcji rodzin zastępczych w dostępie do szkoleń w ramach współpracy z innymi jednostki prowadzącymi przedmiotowe szkolenia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie prowadzi natomiast nabór i kwalifikację kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Szczegółowe informacje w powyższym zakresie zostały przedstawione w załączniku nr 28 Analiza dokumentacji potwierdza, że w okresie objętym kontrolą kwalifikacja kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej odbywała się wyłącznie wobec osób, u których postanowieniem sądu zostały już umieszczone dzieci na czas zabezpieczenia. Pomimo promowania idei rodzicielstwa zastępczego nie było indywidualnych zgłoszeń.

Zgodnie z informacją zamieszczoną w zał. nr 1 cz. VII pkt 4, w okresie objętym kontrolą na wniosek sądu sporządzono 8 opinii dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (zał. nr 29). Opinie zostały sporządzone w oparciu o dokumentację przedłożoną przez kandydatów, potwierdzająca spełnianie wymagań formalnych, na podstawie wizyty w miejscu zamieszkania oraz badań psychologicznych i pedagogicznych (zał. nr 30).

Przed przyjęciem dziecka do rodziny koordynator rodzinnej pieczy zastępczej udziela szczegółowych informacji dot. obowiązków i zadań jakie spoczywają na rodzinach zastępczych. Rodziny informowane są o obowiązku podnoszenia kwalifikacji i kompetencji rodzicielskich wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oferowane jest rodzinom wsparcie psychologiczne oraz prawne.

Jak wskazano w załączniku nr 28, 18 rodzin zastępczych niezawodowych posiada ukończone szkolenia zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz posiada świadectwo ukończenia szkolenia. W jednym przypadku, kandydatka pełniąca funkcję rodziny zastępczej niezawodowej została zakwalifikowana na szkolenie i oczekuje na jego termin. W 2022 roku wydano 2 zaświadczenia kwalifikacyjne, o których mowa w art. 45 cyt. ustawy (zał. nr 31).

Jak ustalono, w okresie objętym kontrolą żadna z rodzin zastępczych spokrewnionych nie została przeszkolona. Zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej *szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej można prowadzić według indywidualnego planu szkolenia, w zależności od potrzeb rodziny i dziecka.* Jak wskazała dyrektor PCPR-u, rodziny zastępcze spokrewnione uczestniczyły w szkoleniach wzmacniających kompetencje oraz mają możliwość udziału w grupach wsparcia i indywidualnych zajęciach z psychologiem.

~~Zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami. Proces kwalifikacji kandydatów prowadzony zgodnie z obowiązującymi przepisami. Uchybienia dotyczą braku przeszkolenia rodzin zastępczych spokrewnionych, które można prowadzić według indywidualnego planu szkolenia zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy.~~

8. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.

Powiat staszowski organizuje wsparcie dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą poprzez:

1. Grupy wsparcia – w kontrolowanym okresie tj. od stycznia 2021 r. do dnia kontroli odbyło się 6 spotkań grupy wsparcia, zgodnie z *Harmonogramem grup wsparcia w roku 2022* (zał. nr 32) i prowadzone były przez psychologa oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. W trakcie spotkań poruszane były następujące tematy: *Prawa i obowiązki rodziny zastępczej. Problemy opiekuńczo – wychowawcze., Wpływ rówieśników na zachowanie dzieci i młodzieży., Realizacja obowiązków opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci w pieczy zastępczej., Jak radzić sobie z negatywnymi emocjami., Wypalenie zawodowe. Jak sobie z nim radzić i jak zapobiegać.* W dokumentacji dotyczącej grupy wsparcia znajdują się: programy spotkań (zał. nr 33) oraz sprawozdania/protokoły z grupy wsparcia wraz listą obecności uczestników (zał. nr 34).
2. Poradnictwo specjalistyczne świadczone jest przez psychologa z Centrum. W okresie kontrolnym z poradnictwa psychologicznego z elementami zajęć o charakterze terapeutycznym skorzystało 12 dzieci i 21 osób dorosłych, w tym 20 rodziców zastępczych oraz 1 osoba dorosła zamieszkująca wspólnie z rodziną zastępczą. Udzielanie porad indywidualnych prowadzone jest zgodnie z *Terminarzem spotkań psychologa z (...)* – zał. nr 35 oraz odnotowywane jest w *Kartach poradnictwa psychologicznego* (zał. nr 36).
3. Zapewnienie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą badań psychologicznych, o których mowa w art. 46 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wydania opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Badania prowadzone są przez psychologa zatrudnionego w PCPR. W okresie objętym kontrolą psycholog przeprowadził badania psychologiczne dla kandydatów na rodzinę zastępczą oraz dla funkcjonujących rodzin zastępczych z terenu powiatu, łącznie przebadanych zostało 19 rodzin (33 osoby).

Zadanie realizowane prawidłowo.

9. Zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą PCPR w Staszowie nie przeprowadzał badań lekarskich dzieciom przyjętym do rodzin zastępczych, gdyż nie zachodziła taka potrzeba. Rodziny zastępcze we własnym zakresie zapewniały opiekę lekarską dzieciom umieszczonym w pieczy.

Wobec powyższego w kontrolowanym okresie zadanie nie było realizowane.

10. Prowadzenie rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 starosta prowadzi *Rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka*. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że PCPR w Staszowie prowadzi powyższe rejestry (zał. nr 37). Rejestry składają się z dwóch części. Pierwsza część zawiera listę rodzin zastępczych wraz z danymi dziecka umieszczonego w rodzinie, natomiast druga część jest bardziej szczegółowa i zawiera wszystkie dane, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rejestry zostały przekazane do sądu w dniu 10.02.2022 r. (zał. nr 38).

Dodatkowo w dokumentacji rodzin znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, o których mowa w art. 46 ust. 3 ustawy.

Zadanie realizowane prawidłowo.

11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Zgodnie z informacją zamieszczoną w załączniku nr 1 cz. XI, w kontrolowanym okresie w jednym przypadku pracownik socjalny PCPR wspólnie z asystentem rodziny z OPS uczestniczyli przy umieszczaniu małoletniej w rodzinie zastępczej, co było poprzedzone

wizytą u matki biologicznej dziecka w celu pozyskania dokumentacji medycznej dziecka, tj. książeczki zdrowia i szczepień oraz wszelkiej pozostałej dokumentacji dziecka.

Zadanie realizowane prawidłowo.

12. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej - informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Z informacji zawartej w załączniku nr 1 cz. XII niniejszego protokołu, w kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy, tym samym nie były przekazywane do biura informacji gospodarczej informacje o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty. Z informacji uzyskanych od dyrektor wynika, że Centrum odstępuje od ustalania opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z *Uchwałą Nr XXV/24/12 z Rady Powiatu w Staszowie z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.*

Zgodnie z w/w Uchwałą w 2021 r. zostało wydane 47 decyzji zwalniających 35 rodzin z odpłatności, natomiast w 2022 r. do dnia kontroli wydano 27 decyzji zwalniających dla 18 rodzin.

13. Finansowania dodatku, o którym mowa w art. 115 ust 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 r.ż. umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówce opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Od dnia 01.01.2022 r. organem właściwym do przyjmowania wniosków, prowadzenia postępowań, przyznawania oraz obsługi programu rządowego dotyczącego przyznania świadczenia wychowawczego (500+) jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych (art. 1 pkt 9 ww. ustawy). W związku z powyższym PCPR poinformował rodziny zastępcze o zmianie przepisów (zał. nr 39).

W kontrolowanym okresie tj. od 01.01.2021 r. do 31.05.2022 r. PCPR w Staszowie dodatek wychowawczy wypłacił dla 35 rodzin, w których przebywało 46 dzieci oraz dla 11

dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Dodatki zostały przyznane w formie decyzji. W trakcie kontroli przeanalizowano dokumenty 5 rodzin zastępczych i placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, w których znajdowały się stosowne wnioski (zał. nr 40) oraz decyzje przyznające świadczenie 500+ (zał. nr 41). Ponadto w aktach sprawy znajdowały się: zaświadczenia o umieszczeniu dziecka/dzieci w pieczy zastępczej dla celów ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (zał. nr 42), zawiadomienia o wszczęciu postępowania (zał. nr 43), protokoły dot. przyznania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (zał. nr 44).

Z analizy dokumentacji wynika, że postępowania administracyjne dotyczące przyznania świadczenia wychowawczego, poza wydaniem decyzji, w przypadku niektórych rodzin prowadzone były przez osoby do tego nieuprawnione np. psychologa lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, o czym świadczy sygnatura akt np.: PCPR.I.504.38.7.2021.WJ (zał. nr 45) oraz metryka sprawy (zał. nr 46).

Mając powyższe na uwadze realizacja zadania oceniona została prawidłowo z istotnymi uchybieniami. Uchybienia dotyczą przeprowadzania postępowania administracyjnego przez osoby nieupoważnione. W związku z powyższym należy podjąć działania związane z uregulowaniem zakresów czynności oraz kwestii wykonywania zadań zgodnie z zajmowanym stanowiskiem i przepisami prawa.

14. Pomoc przyznawana osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz pomoc w integracji ze środowiskiem tych osób.

Zgodnie z załącznikiem cz. XIV, uzupełnionym podczas kontroli przez dyrektor PCPR w Staszowie w kontrolowanym okresie nie było przypadków przyznania pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz nie występowały przypadki odmowy lub zawieszenia pomocy na usamodzielnienie.

Zadanie nie realizowane z uwagi na brak osób usamodzielnianych z w/w jednostek.

15. Kontrola nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zgodnie z art. 38b ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Zarząd Powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi i może upoważnić w formie pisemnej do sprawowania tej kontroli członka zarządu powiatu, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu.

Uchwałą Nr 76/20 Zarządu Powiatu w Staszowie z dnia 30 września 2020r., w sprawie upoważnienia do kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi oraz placówką opiekuńczo-wychowawczą, upoważniono do sprawowania powyższych kontroli Wicestarostę Staszowskiego oraz Naczelnika Wydziału Organizacji i Nadzoru Starostwa Powiatowego w Staszowie (zał. nr 47). Z wyjaśnień dyrektor Centrum wynika, że w kontrolowanym okresie nie przeprowadzono żadnych kontroli w w/w jednostkach.

Zadanie o okresie objętym kontrolą nie było realizowane.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z dyrektorem oraz pracownikami PCPR w Staszowie;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, Statutu i Regulaminu Organizacyjnego PCPR, informacji pisemnych sporządzonych przez dyrektora na potrzeby kontroli, dokumentacji rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy, dokumentacji usamodzielnianych wychowanków oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Mając na uwadze powyższe wydaje się następujące zalecenia pokontrolne.

- 1. Dostosować zakresy czynności pracowników do zajmowanych przez nich stanowisk zgodnie z przepisami prawa.**
- 2. Przestrzegać limitu liczby rodzin pozostających pod opieką jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub w jego zastępstwie organizatora rodzinnej pieczy**

zastępczej, o których mowa w art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Rozważyć możliwość zatrudnienia trzeciego koordynatora, aby spełnić warunek określony w art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Przestrzegać przepisów dot. prowadzenia postępowań w zakresie wypłaty świadczeń dla rodzin zastępczych realizowanych przez powiat, o których mowa w art. 77 ust. 1a i art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Zapewnić szkolenia rodzinom zastępczym spokrewnionym, według indywidualnego planu szkolenia zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 poz. 447) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Katarzyna Arendarska
.....
Anne Krupa - Pawłowska
.....
Elżbieta Paluch
.....

(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Mariusz Pasch
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

(zarządzający kontrolę)

Wykaz załączników:

1. Pisemne informacje przygotowane przez PCPR w Staszowie.
2. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia dyrektor PCPR w Staszowie.
3. Uchwała NR XXXIII/36/21 Rady Powiatu w Staszowie z dnia 11.06.2021 r.
4. Karta zadań stanowiska pracy koordynatora ds. pieczy zastępczej.
5. Karta zadań stanowiska pracy psychologa.
6. Karta zadań stanowiska pracy pracownika socjalnego.
7. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia dyrektor PCPR w Staszowie.
8. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia dyrektor PCPR w Staszowie.
9. Program stażu z dnia 23.02.2022 r.
10. Harmonogramy współpracy z rodzinami zastępczymi na miesiąc VI, I, V 2022 r.
11. Protokół z wizytacji w rodzinie zastępczej.
12. Karta wizytacji w rodzinie zastępczej.
13. Analiza sytuacji dziecka i rodziny.
14. Plan pomocy dziecku.
15. Półroczna ocena realizacji planu pomocy dziecku.
16. Decyzja dot. przyznania jednorazowego świadczenia na utrzymanie dziecka w pieczy.
17. Dokumenty dot. prowadzonego postępowania administracyjnego.
18. Dokumenty dot. prowadzonego postępowania administracyjnego.
19. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia dyrektor PCPR w Staszowie.
20. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia dyrektor PCPR w Staszowie.
21. Protokół z posiedzenia zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
22. Opinia ORPZ dot. zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
23. Pismo do sądu wraz z opinią dot. zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
24. Ocena rodziny zastępczej.
25. Pismo do sądu wraz z opinią o funkcjonowaniu rodziny zastępczej.
26. Opinia psychologiczna o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
27. Dokumenty dot. prowadzonego postępowania administracyjnego (usamodzielnienia).
28. Informacja dot. przebiegu procesu kwalifikacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze.
29. Opinia dot. kandydata zgłaszającego gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
30. Wywiad pedagogiczny.
31. Zaświadczenie kwalifikacyjne nr 01/2022.

32. Harmonogram grup wsparcia w roku 2022.
33. Grupa wsparcia dla rodzin sprawujących pieczę zastępczą.
34. Sprawozdanie/Protokół z grupy wsparcia.
35. Terminarz spotkań z psychologiem.
36. Karta poradnictwa psychologicznego.
37. Rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej.
38. Pismo do sądu.
39. Informacja do rodzin zastępczych dot. 500+.
40. Wniosek o przyznanie dodatku wychowawczego.
41. Decyzja dot. przyznania świadczenia wychowawczego.
42. Zaświadczenie o umieszczeniu dziecka/dzieci w pieczy zastępczej.
43. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania.
44. Protokół dot. przyznania dodatku wychowawczego.
45. Zaświadczenie o wszczęciu postępowania administracyjnego.
46. Metryka sprawy.
47. Uchwała Nr 76/20 Zarządu Powiatu w Staszowie.